

Maija Airas
Sini Piippo
Laura Berg
Saara Korhonen

PERSPEKTIV PÅ SIMHE-ARBETET VID HÖGSKOLORNA

© Utbildningsstyrelsen

Rapporter och utredningar 2023:6b

ISBN 978-952-13-6896-7 (pdf)

ISSN-L 1798-8918

ISSN 1798-8926 (pdf)

Ombrytning: Grano Oy

www.utbildningsstyrelsen.fi

INNEHÅLL

1. UTREDNINGENS MÅL.4
2. VAD ÄR SIMHE-TJÄNSTER?.5
3. STATISTIK ÖVER PERSONER MED INVANDRARBAGGRUND VID HÖGSKOLORNA.7
Antalet studerande med invandrarbakgrund har ökat.7
Efterfrågan på utbildning som handleder för högskolestudier ökar.8
Granskning av dem som skrivit finska eller svenska som andra språk.10
4. SIMHE-HÖGSKOLORNAS STYRNINGSVERKSAMHET.12
SIMHE-handledningen nådde tusen klienter.12
Synpunkter på utvecklingen av SIMHE-verksamheten.15
AVSLUTNINGSVIS.20
DIAGRAM.21
ILLUSTRATIONER.21
MER INFORMATION.21

1. UTREDNINGENS MÅL

Utredningen granskar SIMHE-tjänsterna (Supporting Immigrants in Higher Education in Finland) i ljuset av de statistikuppgifter som SIMHE-högskolorna samlat in om sin handledningsverksamhet och de kvalitativa uppgifter som de rapporterat om sin verksamhet. Den information som högskolorna rapporterar ges bakgrundsfakta med allmänna statistik som beskriver studerande med ett främmande språk som modersmål och utländsk bakgrund inom högskoleutbildningen.

Utredningen syftar till att öppna perspektiv på SIMHE-tjänsternas effekt på nationell nivå och som helhet. SIMHE-tjänsterna granskas särskilt under 2021. Utredningen fungerar också som grund för uppföljningen av hur verksamheten och dess effekt utvecklas i fortsättningen.

Utredningen har sammanställts av Utbildningsstyrelsens enhet för internationellt högskolesamarbete och i nära samarbete med styrgruppen som stött utredningen. I styrgruppen deltog internationaliseringsdirektör Virpi Laukkanen från yrkeshögskolan Savonia, specialist Rebekka Nylund från Helsingfors universitet och undervisningsråd Kaisu Piironen från undervisnings- och kulturministeriet. Programexpert Sini Piippo och undervisningsråd Maija Airas ansvarade för Utbildningsstyrelsens utredningsarbete.

2. VAD ÄR SIMHE-TJÄNSTER?

Målet med SIMHE-tjänsterna är att öka deltagandet i högskolestudier, avläggandet av examina och sysselsättningen på den finländska arbetsmarknaden för personer födda utanför Finland samt för andra generationens invandrare. SIMHE-tjänsterna omfattar såväl olika utbildningstjänster, rådgivning och handledning som stöder tillgången till högskoleutbildning och sysselsättning som integrationsfrämjande insatser.

Målet med SIMHE-verksamheten är att utveckla högskoleutbildningen så att olika befolkningsgrupper har jämlik tillgång till den. I SIMHE-verksamheten stärks modeller för att effektivisera och påskynda identifieringen av kunskaper hos alla personer med invandrarbakgrund och utländsk bakgrund så att personernas utbildnings- och sysselsättningsväg inte försvåras orimligt mycket. Målet är att utveckla och skapa modeller för identifiering och erkännande av tidigare förvärvad kompetens så att invandrarnas tidigare förvärvade kompetens och studier kan identifieras bättre än i nuläget. Utifrån erfarenheterna och praxisen från SIMHE-verksamheten har man också utvecklat den handledande utbildningen för invandrare.

Supporting Immigrants in Higher Education in Finland SIMHE-tjänsterna kom i gång 2016 när de första SIMHE-ansvarshögskolorna Jyväskylä universitet och yrkeshögskolan Metropolia inledde sin SIMHE-verksamhet. År 2017 anslöt sig fyra nya högskolor: Helsingfors universitet, yrkeshögskolan Karelia, Uleåborgs yrkeshögskola och Åbo universitet. Även yrkeshögskolan Arcada, yrkeshögskolan Savonia, Tammerfors högskolesamfund och Vasa universitet har anslutit sig till verksamheten.

2022 fanns det totalt tio SIMHE-högskolor, och verksamheten stöds genom strategibaserad finansiering till högskolorna från undervisnings- och kulturministeriet. Verksamheten har etablerats som en viktig del av högskolornas verksamhetsfält inom integrationen av högutbildade invandrare och internationella högskolestuderande. Den har också många beröringspunkter med till exempel tillgänglighetsarbetet inom högskoleutbildningen och stödet för internationella experter i Finland. Utbildningsstyrelsen stöder SIMHE-verksamheten vid högskolorna i en expertroll, och den nationella SIMHE-samarbetsgruppen stöder utvecklingsarbetet. I samarbetsgruppen finns representanter för såväl alla SIMHE-högskolor som centrala intressegrupper inom verksamheten, såsom studerande- och rektorsorganisationer, arbets- och näringsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet samt Utbildningsstyrelsen, som har rollen som ordförande.

I nätverk finns styrka och entusiasm för att göra saker tillsammans

De som arbetar med handledning och rådgivning vid SIMHE-högskolorna utgör SIMHE-handledarnätverket. SIMHE-handledarnätverket sammanträder cirka fyra gånger om året med aktuella teman. Mötet sammankallas turvis av alla högskolor. Som stöd för sitt arbete har handledarnätverket också skapat ett eget Teams-område där man förmedlar information om evenemang och utbildningar. På Teams-området har man börjat bygga fallmappar för olika sektorer om hur det lönar sig att ge råd till en utländsk läkare eller lärare. Dessutom fungerar nätverket som kamratstöd. Ibland får man de bästa råden och stödet i att arbeta med SIMHE-klienter från en annan högskola i stället för den egna arbetsgemenskapen.

Utbildningsstyrelsen
Undervisnings- och kulturministeriet
förläggningar
AN-byråerna
läroanstalter

andra lokala aktörer
städer / kommuner
Arbets- och näringsministeriet
NTM-centralerna
projekt
arbetsgivare

3. STATISTIK ÖVER PERSONER MED INVANDRARBAGGRUND VID HÖGSKOLORNA

I den här delen skapas en mer allmän lägesbild av hur antalet studerande med invandrabakgrund utvecklas inom den finländska högskoleutbildningen genom en statistisk granskning. Rapporten granskar förutom det allmänna antalet studerande även deltagandet i utbildning som handleder för högre utbildning samt antalet studerande som skrivit finska/svenska som andra språk i högskolornas antagning av studerande.

Antalet studerande med invandrabakgrund har ökat

Antalet nya studerande med invandrabakgrund som antagits till högre utbildning mer än fördubblades under tioårsperioden 2010–2020. Denna betydande ökning gäller granskningen enligt nationalitet (antalet ökade från 8 472 studerande till 17 475 studerande fram till 2020), enligt födelseland (antalet ökade från 12 843 studerande 2010 till 26 430 studerande 2020) samt enligt antalet nya studerande med ett främmande språk som modersmål (en ökning från 11 046 studerande 2010 till 26 082 studerande 2020).

DIAGRAM 1. NYA STUDERANDE MED INVANDRARBAGGRUND

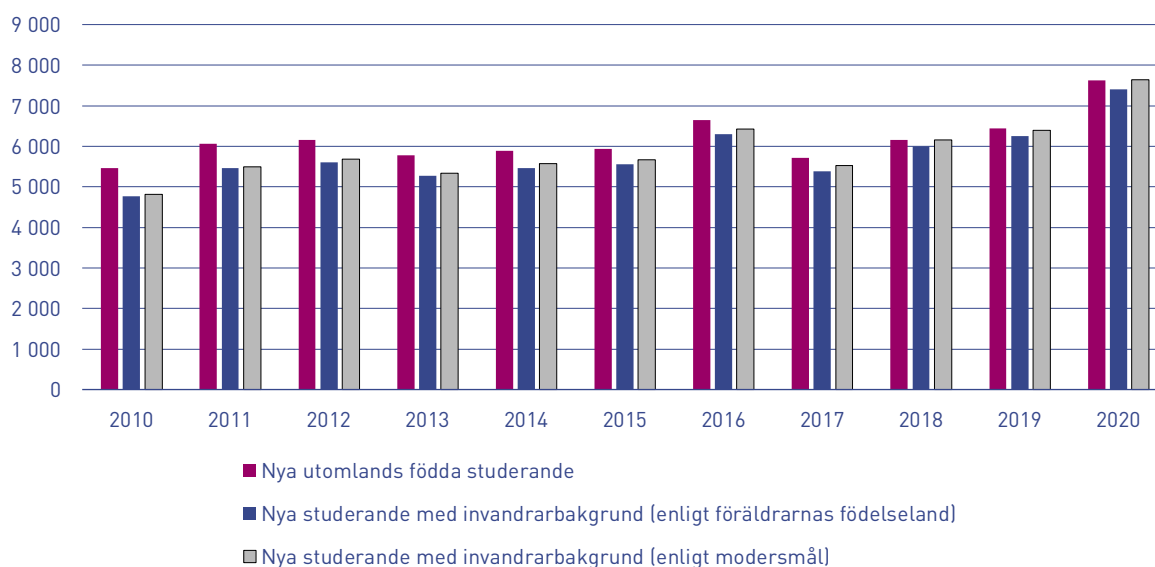
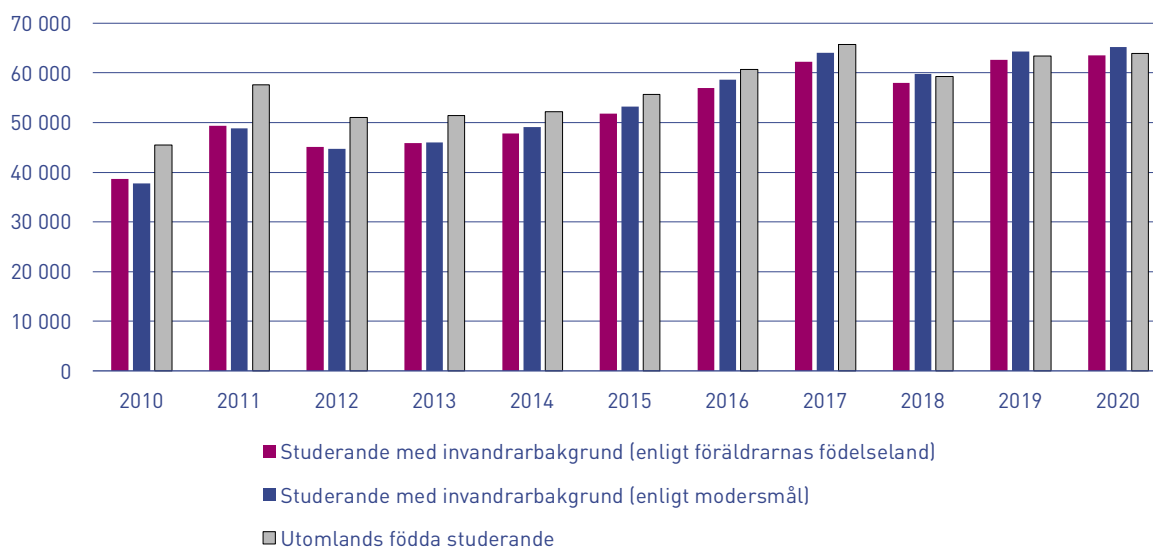

DIAGRAM 2. NYA STUDERANDE, STUDERANDE OCH UTEXAMINERADE MED INVANDRARBAGGRUND

Antalet studenter med invandrarbakgrund inom högskoleutbildningen har ökat betydligt 2010–2020 också när man granskar helheten, som omfattar såväl nya studenter, dem som studerar vid högskolor som utexaminerade. Under denna tioårsperiod ökade antalet studenter vars föräldrar är födda någon annanstans än i Finland från drygt 38 000 till 63 000 fram till 2020. På samma sätt ökade antalet studenter med ett främmande språk som modersmål från 37 000 till 65 000 och antalet studenter födda utomlands från 45 444 studenter till 63 897 studenter.

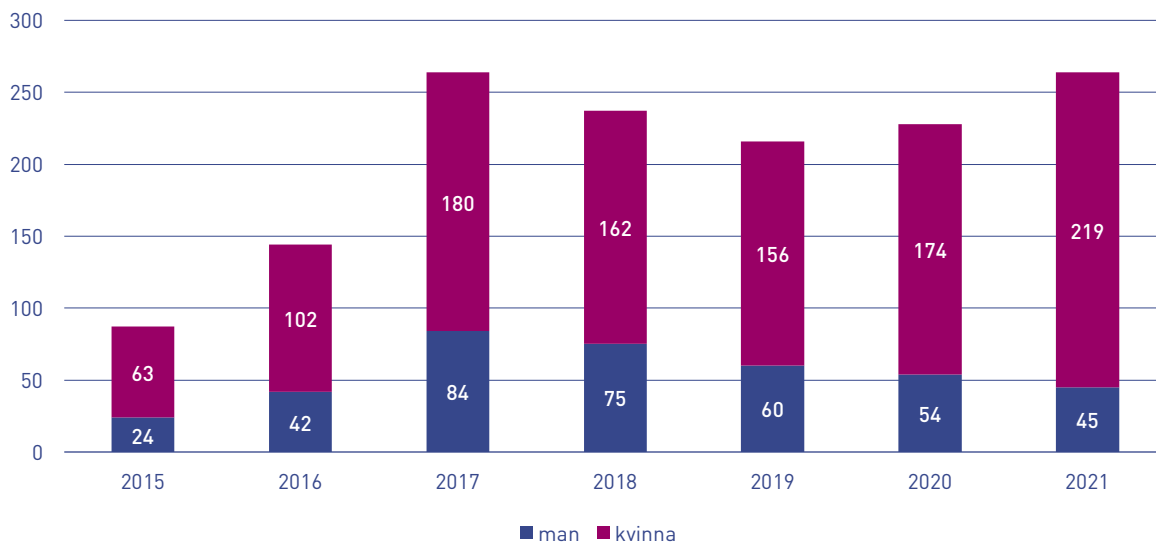
När man granskar denna statistik på olika sätt är det alltså klart att antalet invandrare och studenter med invandrarbakgrund har ökat betydligt vid de finländska högskolorna under de senaste tio åren.

Efterfrågan på utbildning som handleder för högskolestudier ökar

Vid yrkeshögskolorna ges avgiftsfri handledande utbildning för invandrare i syfte att ge dem tillräckliga färdigheter för att söka sig till yrkeshögskolestudier och lyckas i dem. I studierna har man särskilt betonat stärkandet av de språkkunskaper som högskolestudierna förutsätter samt tillägnet av ett självständigt och undersökande studiesätt.

Antalet deltagare i denna handledande utbildning har också ökat under de senaste åren. Efter 2015 ökade antalet deltagare i utbildningen kraftigt. År 2015 inledde cirka ett hundratal invandrare den handledande utbildningen, men från och med 2017 har antalet personer som inlett utbildningen varit cirka 250 varje år. Könsfördelningen bland deltagarna har redan från början varit i obalans, eftersom kvinnor varje år har varit mer aktiva att delta i handledande utbildning än män. År 2021 inledde sammanlagt 264 invandrare den handledande utbildningen, varav 219 var kvinnor och 45 var män.

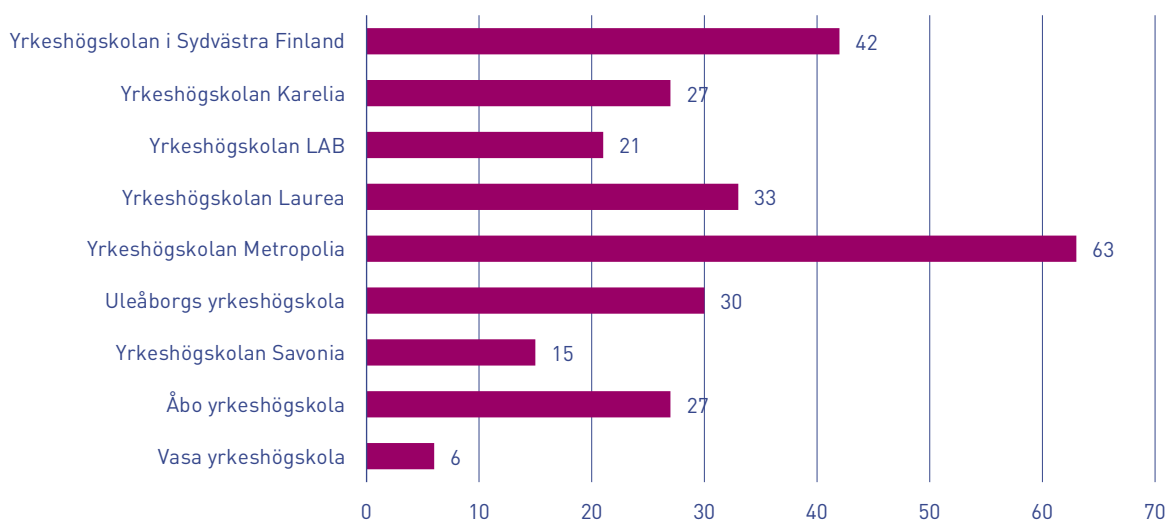
DIAGRAM 3. PERSONER SOM INLETT HANDELANDE UTBILDNING 2015–2021

Allt färre av dem som inlett den handledande utbildningen har redan avlagt en examen eller har rätt till examensstudier. År 2021 hade 18 studerande en examen, vilket motsvarar cirka sju procent av deltagarna. Samma år hade 60 personer som deltog i den handledande utbildningen tidigare eller senare studierätter, d.v.s. cirka 32 procent.

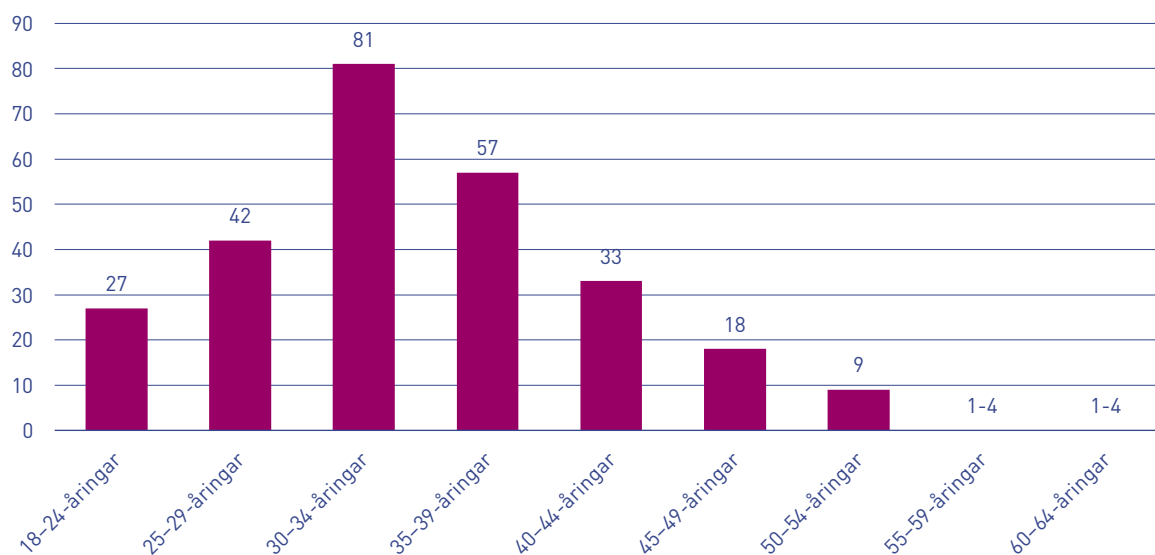
2015–2021 erbjöds handledande utbildning för invandrare vid 13 yrkeshögskolor. En del av yrkeshögskolorna har erbjudit utbildningen under flera år, medan andra bara har deltagit en gång. År 2021 deltog nio yrkeshögskolor: Savonia, Metropolia, Laurea, LAB, Karelia samt Vasa, Åbo, Uleåborgs och Sydöstra Finlands yrkeshögskolor. Yrkeshögskolan Metropolia har ordnat mest handledande utbildning.

DIAGRAM 4. PERSONER SOM INLETT HANDELANDE UTBILDNING ENLIGT HÖGSKOLA 2021

Invandrare i alla åldrar deltog i den handledande utbildningen. Största delen av dem som inledde den handledande utbildningen 2021 var 18–44-åringar. Nästan var tredje var 30–34 år, vilket betyder att detta är den största åldersgruppen. Den näst aktivaste åldersgruppen var 35–39-åringar med nästan 60 personer, och den tredje aktivaste var 25–29-åringar med drygt 40 personer.

DIAGRAM 5. PERSONER SOM INLETT HANDELANDE UTBILDNING ENLIGT ÅLDERSGRUPP 2021

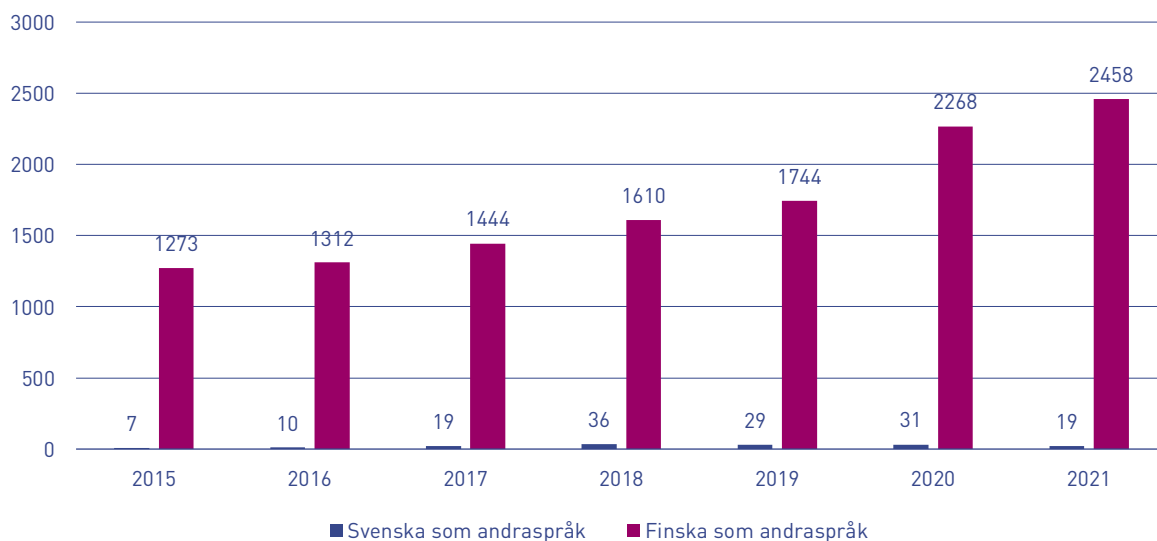
För närvarande har universiteten inte lagstadgad möjlighet att erbjuda handledande utbildning för högskolestudier, men i enlighet med rekommendationerna i Planen för tillgång till högskoleutbildning och Strategin för kontinuerligt lärande vid högskolorna inleddes beredningen av universitetens handledande utbildning i slutet av 2022. Av SIMHE-högskolorna har Helsingfors och Jyväskylä universitet utvecklat handledande utbildning. I AKVA I och II-projekten för akademiska färdigheter (Helsingfors universitet) och Integra-projekten (Jyväskylä universitet) som genomförts med UKM:s projektfinansiering har man genomfört pilotförsök med en utbildningsmodell för universiteten som förbereder för högskolestudier.

Granskning av dem som skrivit finska eller svenska som andra språk

Granskningen av antalet personer som tagit emot en högskoleplats och personer som avlagt studentexamen i ämnet finska/svenska som andra språk erbjuder ett statistiskt perspektiv på tillgången till högskoleutbildning för personer med utländsk bakgrund.

Antalet studerande som skrivit finska eller svenska som andra språk (F2 och S2) fördubblades från 2015 till 2021 (Diagram 6).

DIAGRAM 6. PERSONER SOM SKRIVIT F2/S2

Av dem som tagit emot en högskoleplats har dock endast en bråkdel skrivit antingen finska eller svenska som andra språk. Andelarna har ökat måttligt under de senaste åren. År 2015 hade endast 1,3 procent av de studenter som tagit emot en högskoleplats skrivit finska som andra språk, medan 2,7 procent av de studenter som tog emot en högskoleplats 2021 hade skrivit finska som andra språk.

Undervisningen i finska som andra språk har nyligen utvärderats i en bedömning av nuläget för undervisningen i finska/svenska som andra språk som beställts av Owl Group¹. Utifrån anordnarnas bedömning var utmaningarna med en högklassig F2-undervisning och tillräckligt stöd för lärandet ofta kopplade till de tillgängliga resurserna, d.v.s. tiden, men också till hur undervisningen av smågrupper eller lämpliga undervisningsgrupper genomförs när det finns få studerande eller studerandenas kompetensbas är mycket heterogen. Med tanke på utbildningsvägarnas kontinuitet var utmaningarna oftast förknippade med praxisen för informationsöverföring vid övergången till gymnasiet och möjligheterna att skaffa tillräckliga (akademiska) språkkunskaper som en del av utbildningsvägen.

Som utvecklingsbehov lyfter utvärderingen fram hänvisningen till F2-undervisning. Inom småbarnspedagogiken hänvisas barn till F2-undervisningen på basis av vårdnadshavarnas modersmål, i andra utbildningar görs detta vanligtvis på basis av kunskapsnivån i undervisningsspråket. I den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen påverkar dock språket som antecknats i befolkningsregistret mycket ofta i bakgrunden, även om elevens språk som antecknats i registret i själva verket inte alltid berättar om verkliga kunskaper i undervisningsspråket. Barn i flerspråkiga familjer kan ofta ha också finska eller svenska som modersmål.

Inom högskoleutbildningen har utbudet av F2-undervisningen utvecklats, men man håller ännu på att utveckla utbudet på en mer avancerad nivå. När det gäller examinas struktur borde studierna i andra språket vara en naturlig del av hela utbildningen, och det skulle vara viktigt att kunna utvidga F2-undervisningen såväl inom högskolorna som i samarbetet högskolor emellan.

1 https://owalgroup.com/wp-content/uploads/2022/03/S2-opetuksen_arviointi_170322.pdf

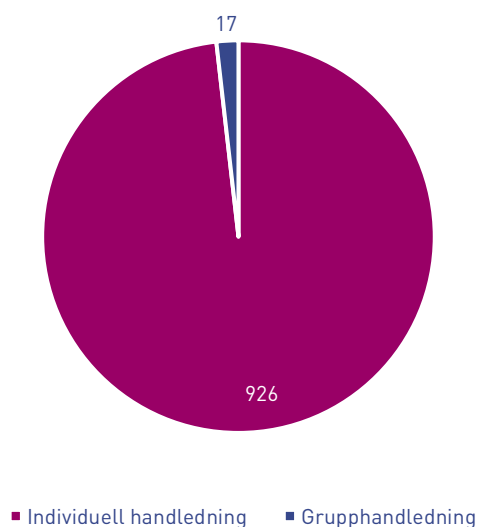
4. SIMHE-HÖGSKOLORNAS STYRNINGSVERKSAMHET

SIMHE-handledningen nådde tusen klienter

Högskolorna statistikför SIMHE-handledningarna på överenskommen grund, men ramvillkoren för datainsamlingen har kunnat tolkas på lite olika sätt, så de sammanställda uppgifterna är inte helt jämförbara. Trots den partiella flertydigheten kan man utifrån statistiken bra bilda sig en allmän bild av SIMHE-verksamheten som genomfördes 2021.²

År 2021 har över tusen deltagare deltagit i SIMHE-handledningarna på riksnivå. Antalet har fördubblats jämfört med tidigare tillgängliga jämförelseuppgifter för 2017, då antalet handledningsklienter var drygt 500. Sammanlagt 943 SIMHE-handledningar har rapporterats, varav merparten, 926 stycken, var individuella handledningar. De återstående 17 handledningarna var antingen grupp- eller parhandledning. Gruppstorlekarna har varierat från några till nästan 40 deltagare. Eftersom det inte finns individuella handledningsuppgifter om grupphandledningen är antalet handledningar i statistiken mindre än antalet deltagare.

DIAGRAM 7. ANTALET SIMHE-HANDLEDNINGAR

2 Flertydigheten syns till exempel i att vissa högskolor endast har rapporterat uppgifter om invandrare som deltagit i handledningen och som inte är skrivna vid högskolan, medan andra dessutom kan ha antecknat uppgifter om högskolans studerande som deltagit i handledningen. Dessutom har högskolorna inte i samma utsträckning samlat in bakgrundsuppgifter om deltagarna i handledningen, såsom ålder, nationalitet, tid de tillbringat i landet eller utbildningsbakgrund.

För att förtydliga rapporteringen har det ansetts att den individuella handledningen även omfattar handledningar vars typ har angetts som annan handledning och identifiering av kunnande, samt sådana handledningar vars typ inte har antecknats men som utifrån andra dokumenterade uppgifter kan klassificeras som individuell handledning. I bakgrundsuppgifterna har man endast beaktat personer som deltagit i individuell handledning, men i rapporten som granskar handledningarna har man också utnyttjat statistik över grupphandledning.

Den genomsnittliga deltagaren i SIMHE-handledningen är en kvinna i åldern 30–39 år

Majoriteten av dem som deltog i handledningen under 2021 var kvinnor, och de var ungefär dubbelt så många som männen. Antalet deltagare i SIMHE-handledningen var klart störst bland 30–39-åringar, eftersom ungefär varannan deltagare representerade åldersgruppen i fråga.

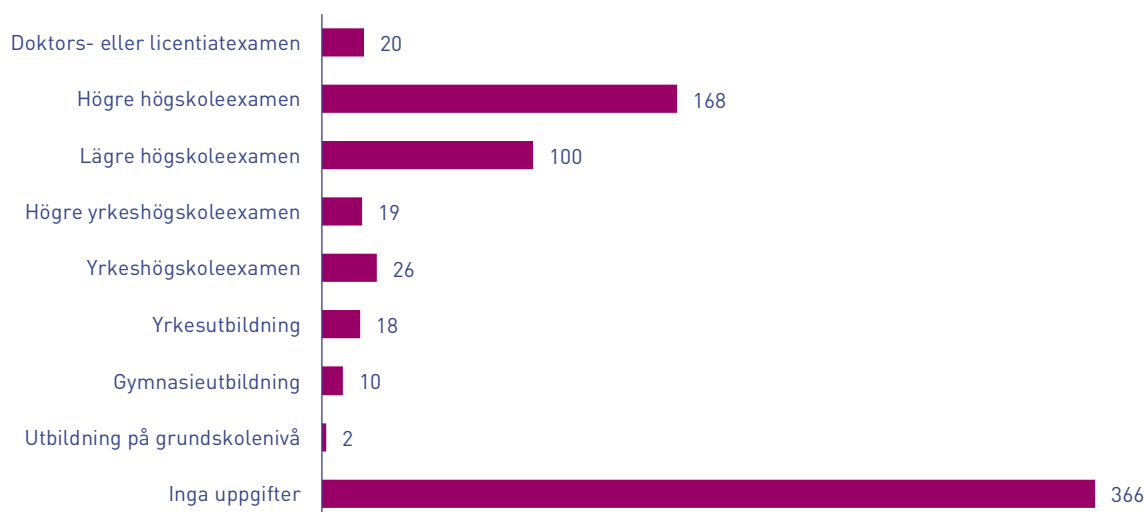
DIAGRAM 8. DELTAGARNAS ÅLDER ENLIGT KÖN, INDIVIDUELL HANDEDNING

Invandrarna som deltagit i SIMHE-handledningen har många olika slags bakgrund. Nästan 70 olika nationaliteter statistikfördes, varav de största nationalitetsgrupperna var ryssar, turkar, indier, finländare och iranier. Hur länge de som deltog i handledningen hade bott i Finland varierade också. Deltagarnas vistelsetider i landet fördelades jämnt, eftersom antalet deltagare som bott i Finland i 1–3 år, 3–5 år och över fem år var cirka 250 i varje grupp. Cirka 70 personer hade vistats i landet i mindre än ett år och endast ett fåtal bodde inte längre i Finland. SIMHE-verksamheten omfattar ett stort geografiskt område, eftersom deltagarna enligt statistiken kom till handledningen från nästan alla landskap i Finland och några till och med från utlandet. Överlägset flest deltagare, cirka två tredjedelar av alla deltagare, kom dock från Nyland.

Endast cirka 40 procent av dem som deltagit i SIMHE-handledningen har en statistikförd utbildningsnivå. Antalet personer som avlagt högre högskoleexamen var 168, medan 100 hade avlagt lägre högskoleexamen. 26 deltagare hade yrkeshögskoleexamen och 19 hade högre yrkeshögskoleexamen. 20 deltagare hade doktors- eller licentiatexamen. Endast ett fåtal deltagare hade bara grundskoleutbildning. Utöver dem som tagit en examen hade drygt tjugo studerande inlett sina studier inom något utbildningsprogram men ännu inte slutfört sina studier. Invandrarna kom också från många olika utbildningsområden. De populäraste utbildningsområdena var handel, förvaltning och rättsvetenskap, hälso- och välfärdsområdena, de pedagogiska områdena samt de tekniska områdena.

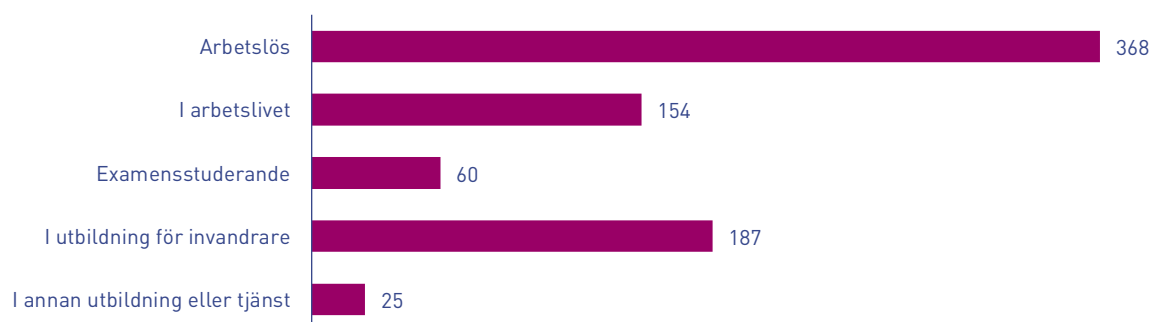
DIAGRAM 9. AVLAGDA EXAMINA, INDIVIDUELL HANDLEDNING

Största delen av dem som sökt sig till SIMHE-handledning är arbetslösa

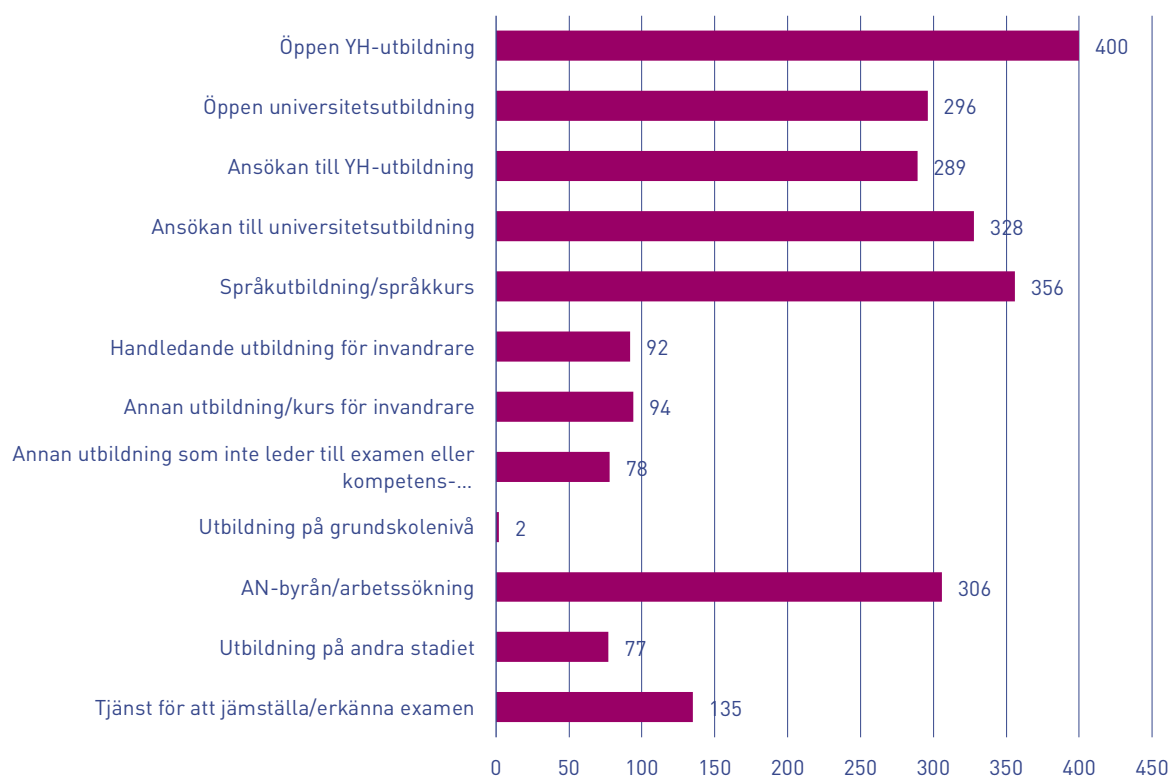
Bland dem som sökt sig till SIMHE-handledning finns examensstuderande, studerande inom utbildning riktad till invandrare, personer som deltar i annan utbildning eller service, personer som arbetar och personer utanför arbetslivet. De som deltagit i handledningen har i huvudsak varit arbetslösa, yrkesverksamma eller studerande inom utbildning riktad till invandrare. Över 350 deltagare har uppgett sig vara arbetslösa, medan cirka 150 invandrare är i arbetslivet. Nästan 200 studerande inom utbildning riktad till invandrare deltog i handledningen.

DIAGRAM 10. NUVARANDE SITUATION, INDIVIDUELL HANDLEDNING

Totalt har sammanlagt nästan tusen SIMHE-handledningar rapporterats under 2021. Flest handledningar har gjorts för den öppna yrkeshögskoleutbildningen, till vilken invandrare har hänvisats 400 gånger. Näst flest handledningar har gjorts för olika språkutbildningar och språkkurser. Deltagare har hänvisats till utbildning vid öppna universitetet nästan 300 gånger, och ungefär lika många deltagare har hänvisats till AN-byrån eller jobbsökning samt till att söka till universitet eller yrkeshögskola som examensstuderande.

DIAGRAM 11. HANDLEDNINGAR INOM SIMHE-VERKSAMHETEN, INDIVIDUELL HANDLEDNING OCH GRUPPHANDLEDNING

Synpunkter på utvecklingen av SIMHE-verksamheten

Högskolorna rapporterar SIMHE-verksamheten till undervisnings- och kulturministeriet inom ramen för halvtidsöversynen av högskolornas avtalsperiod 2021–2024. Plock från rapporten från våren 2022 ger en bild av hur SIMHE-verksamheten utvecklas vid högskolorna.

SIMHE-nätverket stärktes med nya högskolor och de etablerade aktörerna fortsatte att utveckla sin service

Den svenskspråkiga SIMHE-verksamheten stärktes när SIMHE-tjänster inleddes vid yrkeshögskolan Arcada. Högskolan har främjat samarbetet med de övriga svenskspråkiga högskolorna i Finland för att främja integrationen på svenska. Även Vasa universitet började utveckla SIMHE-tjänster. En utvidgad SIMHE-verksamhetsmodell har planerats tillsammans med andra aktörer i Vasaregionen.

Bland de etablerade SIMHE-aktörerna har man vid yrkeshögskolan Metropolia stärkt handledningens fokus på studeranden: internationella experter och studerande med invandrarbakgrund erbjuds tjänster i att stärka kompetensen och främja integrationen som en del av SIMHE-tjänsterna.

Vid yrkeshögskolan Karelia har man genomfört handledande utbildning som stöder studiefärdigheterna och utvecklat praxis och utbildningsvägar för identifiering av tidigare kunskaper hos högutbildade invandrare.

Jyväskylä universitet har fortsatt att satsa på att utveckla högskolevägar, utbildningsmoduler för kontinuerligt lärande samt handledningstjänster för studerande med invandrarbakgrund.

TYNGDPUNKTER I SIMHE-VERKSAMHETENS UTVECKLINGSARBETE VID HELSINGFORS UNIVERSITET, REBEKKA NYLUND, SPECIALIST, HELSINGFORS UNIVERSITET

Vid Helsingfors universitet präglades SIMHE-verksamheten till en början starkt av rådgivningen till SIMHE-klienter och utvecklandet av ansökningsprocesserna för sökande med flyktingbakgrund som inte har möjlighet att verifiera sin kompetens med officiella dokument. På grund av kriget i Ukraina har utvecklingsarbetet visat sig vara mycket nyttigt. Helsingfors universitet har också kunnat dela med sig av sin kompetens till andra SIMHE-högskolor när det gäller att hänvisa ukrainare som kommit till Finland till högskolornas tjänster och i synnerhet när det gäller att söka sig till dem utan officiella intyg. För personer som flytt från Ukraina har det också ordnats avgiftsfria nybörjarkurser i finska som öppna universitetsstudier.

En av tyngdpunkterna vid Helsingfors universitet har också varit att främja nätverksbildning både vad gäller klienterna och SIMHE-verksamheten. Städerna i huvudstadsregionen har varit viktiga samarbetspartner, liksom också olika organisationer. Att utveckla SIMHE-handledarnätverkets verksamhet och aktivt delta i den har upplevts som betydelsefullt.

Den andra tyngdpunkten i utvecklingsarbetet för SIMHE-helheten är att tillsammans med andra högskolor utveckla behörighetsvägarna för de reglerade yrken som Helsingfors universitet har utbildningsansvaret för. Sådana är till exempel läkare och tandläkare samt yrkespersoner inom det pedagogiska området som avlagt examen utomlands.

24 personer som avlagt examen inom det pedagogiska området utomlands inledde de studier som pilottestades inom projektet Päteväenä töihin. Projektets studerande integreras med tillräckligt stöd och handledning på samma kurser som andra finskspråkiga pedagogikstuderande vid universitetet så att de bättre kunde nätverka med sina blivande kolleger och å andra sidan också stärka sina kunskaper i finska. De skraddarsyddna studierna i finska erbjuder dessutom studerandena en egen viktig kamratgrupp.

Arbetet med att utveckla studievägar som leder till behörighet inom det pedagogiska området fortsätter. Den separata ansökan till lärarbehörighetsstudier enligt det separata beslutet om jämställande som utvecklats utifrån erfarenheterna från projektet Päteväenä töihin och tidigare motsvarande projekt genomförs våren 2023.

Helsingfors universitet har utvecklat handledande studier för invandrare som fått högskolebehörighet och/eller högskoleutbildning utomlands i två projekt: AKVA I och AKVA II (AKVA = *akateemiset valmentavat*, d.v.s. akademiska handledande). Studerandenas

färdigheter att studera vid finländska högskolor eller arbeta i expertuppgifter har stärkts särskilt genom studier i finska, men också genom att stödja beredskapen för lärande samt genom att satsa på karriärhandledning för målgruppen.

Inom SIMHE-verksamheten strävar Helsingfors universitet också efter att väcka diskussion om sysselsättningsutmaningar för internationella experter både inom universitetet och i vidare bemärkelse.

Rysslands attack mot Ukraina skapade nya behov för SIMHE-tjänster vid högskolorna

På basis av den nationella datainsamlingen Virta studerade 1 464 studerande som flytt från Ukraina vid finländska högskolor i december 2022, varav 1 019 inom den öppna högskoleutbildningen.

Som en del av det nationella åtgärdsprogrammet för att stödja högskolestuderande och forskare som flytt från Ukraina öppnade Utbildningsstyrelsen i maj 2022 i samarbete med högskolorna en webbplats med information om studieutbudet och stödåtgärderna vid högskolorna. För studerande som hänvisats till informationswebbplatsen har man tillsammans med högskolornas SIMHE-handledare skapat centraliserad rådgivning om studiemöjligheterna i Finland. Undervisnings- och kulturministeriet anvisade totalt två miljoner euro till SIMHE-högskolorna för att stödja handlednings- och rådgivningstjänsterna. Dessutom har högre utbildning för personer som får tillfälligt skydd fått stöd med ett separat projektanslag på 5,5 miljoner euro. Med de understöd som beviljas finansieras det engelskspråkiga utbildningsutbudet, utvecklandet av funktionellt tvåspråkiga examina samt en ökning av handledande högskoleutbildning för invandrare vid yrkeshögskolorna.

VILKA BEHOV ORSAKADE RYSSLANDS ATTACK MOT UKRAINA UR JYVÄSKYLÄ UNIVERSITETS PERSPEKTIV? VILKA LÖSNINGAR HAR SKAPATS FÖR DE NYA BEHOVEN? MARITA HÄKKINEN, PLANERARE, JYVÄSKYLÄ UNIVERSITET

Rysslands attack mot Ukraina och flyktingskapet som den orsakade förde samman högskolorna i Finland för att fundera på lösningar för att stödja studerande som flyr.

I mars 2022 grundade universiteten en arbetsgrupp som leds av UNIFI rf och prorektorerna och där man dryftade riktlinjer för att öppna upp studierna och erbjuda stöd med beaktande av UKM:s anvisningar. Utbildningsstyrelsen stödde verksamheten inom vår högskolesektor, grundade en gemensam webbplats för kommunikationen och bjöd in SIMHE-högskolorna att erbjuda handledning för dem som flytt från Ukraina. Vid Utbildningsstyrelsens evenemang förmedlades meddelanden och informationskanaler från den ukrainska högskolesektorn och undervisningsmyndigheterna till våra högskoleaktörer. SIMHE-tjänsterna, som redan länge verkat vid högskolorna och som för närvarande genomförs vid tio högskolor, med sina nätverksliknande arbetssätt visade sig vara en naturlig kanal för att stödja personer som tvingats avbryta högskolestudier och yrkeskarriärer. Inledandet av studieadministrativt arbete och kommunikation lyckades i en enhetlig linje vid universiteten med hjälp av goda samarbetsstrukturer.

Lösningarna vid universiteten har i viss mån avvikit från varandra. I regel ingår avgiftsfria studier vid öppna universitetet, språkstudier samt universitetsstudier med separata studierätter, som i fortsättningen också lämpar sig som en del av kvalifikationen i Ukraina eller i Finland. I Jyväskylä universitet har man kunnat söka till dessa studier ända sedan april 2022 om färdigheterna i engelska och bakgrundskompetensen har varit tillräckliga. Studierätt ansöks via JY:s rullande ansökan för kontinuerligt lärande till öppna universitetet eller fakulteterna, vars studiechefer och planerare behandlar ansökningarna. Ansökan om studierätt stöds av JY:s SIMHE-handledning som fokuserar på högskolevägen och som genomförs tillsammans med ansökningsrådgivningen och fakulteterna. Fram till november 2022 hade 11 studerande beviljats studierätt. På våren genomfördes dessutom en Erasmus+-stipendieansökan, som föregicks av samarbetsavtal mellan Jyväskylä universitet och tre ukrainska partneruniversitet i Lviv, Kiev och Charkiv. Handledningen i det inledande skedet av stipendieansökan erbjöds av SIMHE, som handledde potentiella sökande ansikte mot ansikte och på distans samt från Ukraina till exempel via WhatsApp. Av de 19 antagna utbytesstuderandena har 16 anlänt till Jyväskylä och studerar som bäst bland annat språk, ekonomi och pedagogik. En större grupp flyktingar från Ukraina som anlänt i Jyväskylä och som tvingats avbryta sina högskolestudier är vuxna som redan avlagt en högskoleexamen. För denna målgrupp har det ordnats tolkade grupphandlingar i samarbete mellan SIMHE och Jyväskylä stads kompetenscentrum för invandrare samt förläggningen i Salmiranta. SIMHE har också genomfört handledning för andra orter i Mellersta Finland där högskoleutbildade från Ukraina bor. Det regionala nätverket är ett etablerat samarbetsfält för SIMHE-tjänsterna, men i fråga om krisen i Ukraina är aktörerna delvis nya. I Jyväskylä omfattar stödnätverket för ukrainare förutom förläggningen även till exempel den ortodoxa församlingens, Monikulttuurikeskus Glorias och socialarbetets tjänster. Tillsammans med myndigheterna och tredje sektorn har man både handlett studerande som behöver stöd för studierna och välbefinnandet och konsulterat om nödvändig myndighetsinformation i stipendie-, boende- och utkomstfrågor. Under årets lopp har 92 personer som flytt från Ukraina deltagit i JY:s SIMHE:s handledning.

SIMHE-tjänsterna utvecklades som en del av högskolornas Talent Boost-verksamhetshelhet

Till exempel i Åbo och Tammerfors samarbetar SIMHE-aktörerna med International House Turku/Tampere-verksamheten och stöder tillhandahållandet av gemensamma internationella tjänster för klienter inom både utbildnings- och arbetsrelaterad invandring. Vid Åbo universitet har Talent Boost-verksamheten främjats genom att utveckla processerna för internationella experters arbetslivs- och företagskontakter, alumnverksamheten samt SIMHE-rådgivningstjänsterna (inkl. fortsatt undervisning i finska språket samt handledande utbildning till legaliseringsprovet för tandläkare som utexaminerats utanför EU/EES-länderna.)

Vid Tammerfors universitet har man utvecklat mentorprogrammet och praktikstödet International Talents Mentoring Programme som stöder praktikarbete och sysselsättning. Tammerfors yrkeshögskola har tillsammans med intressegrupper vidtagit åtgärder för att möjliggöra praktik och lärdomsprov för internationella studerande.

Vid yrkeshögskolan Metropolia har man främjat åtgärdsprogrammet Talent Boost via SIMHE-tjänsterna, en funktionellt tvåspråkig sjukskötarexamen samt utvecklingsprojekt för F2-utbudet. Dessutom har man sedan 2022 riktat tilläggsresurser till att utveckla servicevägarna för internationella studerande för att stödja sysselsättningen av internationella studerande i Finland.

SIMHE-TJÄNSTERNA SOM EN DEL AV TALENT BOOST-VERKSAMHETEN, VIRPI LAUKKANEN, INTERNATIONALISERINGS DIREKTÖR, YRKESHÖGSKOLAN SAVONIA

Vid yrkeshögskolan Savonia ses SIMHE-tjänsterna och den handledande utbildningen för invandrare som ett led i Talent Boost-servicelöftet, enligt vilket man på ett övergripande sätt främjar lockande av internationella experter, invandring och förankring i Finland. Målet är att få betydligt fler internationella studerande särskilt till östra Finland samt att förbättra sysselsättningen av internationella experter i regionen i arbeten som motsvarar deras kompetens.

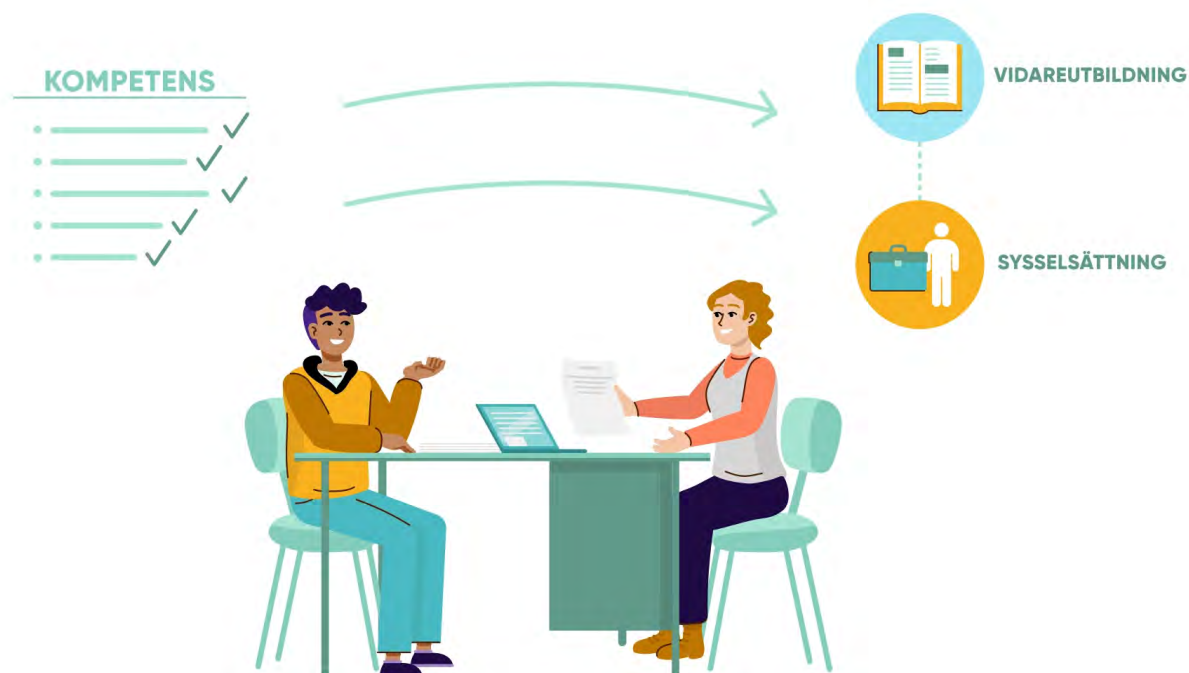
I Savonia har insatserna för att utveckla internationaliseringen i stor utsträckning samlats i internationella enheten, vilket underlättar den övergripande utvecklingen. Man ökar antalet internationella examensprogram, strävar efter att förbättra deras dragningskraft och utvecklar studerandenas karriärkompetens och arbetslivs nätverk i samarbete mellan olika examensprogram. Talent Hub-verksamheten stöder internationella studerandes möjligheter att hitta praktikplatser och få arbete. Man har systematiskt ökat F2-undervisningen i internationella examensprogram, skapat en väg för lärande i finska språket samt tagit med utvecklingen av språklig kompetens som ett stipendiekriterium.

SIMHE-verksamheten ses som en viktig del av Talent Boost-helheten, och den stöder i synnerhet invandrare som redan bor i regionen att hitta sin väg till högskolestudier, och dem som fått högskoleutbildning att hitta arbetsuppgifter som motsvarar utbildningen. Den handledande utbildningen för invandrare fungerar som en god väg till examensprogrammen, även om det för många del har varit en utmaning att det krävs rätt så goda kunskaper i finska. Savonia deltar nu i ett UKM-finansierat projekt som administreras av Karelia där man utvecklar motsvarande engelskspråkig handledande utbildning för invandrare.

I fortsättningen ses det som ett utvecklingsobjekt att allt bättre kunna nå invandrare som redan har en utbildning från sitt hemland. Genom att identifiera deras kompetens och erbjuda kompletterande utbildning kan man påskynda vägen till arbetslivet. SIMHE-handledningens roll är att ge handledning i det inledande skedet och söka rätt utbildningsvägar. När det gäller identifiering och erkännande av kunskaper har studiehandledarna för varje internationellt examensprogram en central roll. På så sätt är det viktigt att SIMHE-verksamheten och examensprogrammen samarbetar för att bygga upp en lyckad utbildningsväg.

AVSLUTNINGSVIS

SIMHE-tjänsterna har utvecklats aktivt sedan de inrättades, och arbetet är även i fortsättningen en central del av utvecklandet av högskolornas tillgänglighet. Målet "Ett ansvarsfullt och välkomnande Finland" som fastställts i visionen för internationaliseringen av högskoleutbildning och forskning 2035 ställer som mål att det går lätt och smidigt att komma till Finland och att stanna kvar här och att högskolorna ska vara föregångare när det gäller att bygga ett välkomnande och fördomsfritt samhälle med kulturell och språklig mångfald. SIMHE-tjänsterna är viktiga insatser för att uppnå dessa syften.

DIAGRAM

- Diagram 1 Nya studerande med invandrarbakgrund. Källa: Vipunen – utbildningsförvaltningens statistiktjänst:
<https://vipunen.fi/sv-fi/>
- Diagram 2 Nya studerande, studerande och utexaminerade med invandrarbakgrund.
Källa: Vipunen – utbildningsförvaltningens statistiktjänst:
<https://vipunen.fi/sv-fi/>
- Diagram 3 Personer som inlett handledande utbildning 2015–2021.
Källa: Vipunen – utbildningsförvaltningens statistiktjänst:
<https://vipunen.fi/sv-fi/>
- Diagram 4 Personer som inlett handledande utbildning enligt högskola 2021.
Källa: Vipunen – utbildningsförvaltningens statistiktjänst:
<https://vipunen.fi/sv-fi/>
- Diagram 5 Personer som inlett handledande utbildning enligt åldersgrupp 2021.
Källa: Vipunen – utbildningsförvaltningens statistiktjänst:
<https://vipunen.fi/sv-fi/>
- Diagram 6 Personer som skrivit F2/S2. Källa: Studentexamensnämnden
<https://www.ylioppilastutkinto.fi/ext/stat/FS2022A2013T2010.pdf>
- Diagram 7 Antalet SIMHE-handledningar. Källa: SIMHE-högskolornas rapporter
- Diagram 8 Deltagarnas ålder enligt kön, individuell handledning. Källa: SIMHE-högskolornas rapporter
- Diagram 9 Avlagda examina, individuell handledning. Källa: SIMHE-högskolornas rapporter
- Diagram 10 Nuvarande situation, individuell handledning. Källa: SIMHE-högskolornas rapporter
- Diagram 11Handledningar inom SIMHE-verksamheten, individuell handledning och grupphandledning
Källa: SIMHE-högskolornas rapporter

ILLUSTRATIONER

Alla illustrationer: Videotiiviste Oy

MER INFORMATION

SIMHE-tjänsterna på Utbildningsstyrelsens webbplats:
<https://www.oph.fi/sv/hogskolornas-simhe-tjanster>

Tillgänglighetsplan för högre utbildning (på finska)
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163235>

Strategi för kontinuerligt lärande vid högskolorna (på finska)
https://okm.fi/documents/1410845/4392480/Kansallinen+korkeakoulujen+jatkuvan+oppimisen+strategia_1.0.pdf/22fd6ebf-1a3a-cdf3-b14d-4aa32bf2aaf0/Kansallinen+korkeakoulujen+jatkuvan+oppimisen+strategia_1.0.pdf?t=1670581872127

Visionen för internationaliseringen av högskoleutbildning och forskning 2035
<https://okm.fi/sv/internationaliseringsvision>

Owal Group. 2022. Suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen nykytilan arviointi. Tillgänglig på webben:
https://owalgroup.com/wp-content/uploads/2022/03/S2-opetuksen_arviointi_170322.pdf

Online
ISBN 978-952-13-6896-7
ISSN 1798-8926